

STAN EN ULYSSE DE INVENTIEVE GEEST

EEN DOCUMENTAIRE-WESTERN VAN BENJAMIN HENNOT

IN HET HOOFD VAN DE VRIJHEIDSSTRIJDERS

KORTE SYNOPSIS

Brussel 1940. André is 16 jaar en wordt samen met de 18-jarige Marcel lid van een heel autonome verzetsbeweging, de Groep D van de Dienst Hotton. De ene laat zich Stan noemen, de andere Ulysse.

In 1942 vestigen ze een verzetsgroep in de streek van Chimay en Couvin. De bevolking steunt hen, de bezetter vreest hen. En terecht: de “*Sabotage- und Widerstandsgruppe Franckson*” deinst nergens voor terug.

Aanvallen op locomotieven, brandstichting in opslagplaatsen van houtbrandstof, overvallen, revolverduels, dodelijke hinderlagen, de uitschakeling van rexistische burgemeesters, de verstoring van de telegramdienst Berlijn-Parijs, geweren en springstoffen in alle soorten: *Stan et Ulysse, l'esprit inventif* lanceert binnen de documentaire een volkomen nieuw subgenre: de *Western-Wallonie de Francophonie* (WWF) of de *documentaire-western* of ook nog de *Apachehandleiding*.

André en Marcel vertellen ons een avontuur dat buskruit en kneedspringstof uitademt, een combinatie van nobele ethiek en doortrapte ironie.

VERZETSSTRIJDERSFANTASIE

Het verhaal van hun verzet wordt verteld in twee luiken die stilistisch gezien sterk contrasteren, afhankelijk van waar ze actief zijn en de stemming die daarbij hoort.

Brussel is een slaapwandelande tram: een relaas in telegramstijl van het prille begin, waarbij ze ons meenemen naar een verduisterde en sombere hoofdstad door de bezetting.

De verzetsgroep in de Thiérache daarentegen is een spooktrein. De vormgeving is een kermisattractie waard. Moesten de verzetsstrijders geen doeltreffende instrumenten in elkaar flansen met alles wat ze vonden? De film doet er alles aan om hun wereld weer te geven, met een heteroog arsenal: stomme westerns, archieven uit die tijd, regionale *found footage*, propagandistische fragmenten van “Radio Bruxelles” en de genuïlkorfde pers, foto's, afkortingen en herinneringen van de verzetsgroep, stafkaarten, vuurwapens en stenguns, stoomlocomotieven. Op het ritme van indiaanse trommels, snerpende gitaren en getextureerde drones propt al dat materiaal hun opgewekte herinneringen vol met dynamiet of zachter uitgedrukt rotjes.

LANGE SYNOPSIS

Stan en Ulysse, de inventieve geest verhaalt de diepe vijandigheid van twee verzetsstrijders tegenover de bezetter en het vrijheidsdodende regime.

Ze zijn Belg. Ze zijn in de 90 en hebben levendige herinneringen aan het verzet. Stan was leerling aan het Koninklijk Atheneum van Koekelberg, Ulysse was student geneeskunde aan de ULB. De twee vroegere verzetsstrijders verdiepen zich met plezier weer in de doortrapte listen waarmee ze de bezetter ongestraft bestookten.

Stan en Ulysse zijn de grootvaders die we allemaal gewild hadden om ons de geschiedenis te vertellen. Hun ervaringen in het verzet bezorgen ons een heerlijke fantasie over strijd en overwinning.

De geschiedenis op mensenmaat. Mensen op hun best, in hun nobelste driften, die tegelijk moedig en geslepen zijn, die vindingrijkheid combineren met intelligentie en durf, en die samenwerken om niet op te geven.

Eerst in Brussel, van het prille begin tot de wrange kennismaking met het leven ondergronds. Dat wankel begin gaat gepaard met een rusteloze zwerftocht door een hoofdstad, onder het juk van de bezetting, met tussentitels in telegramstijl op muziek die de heersende spanning uitdrukt.

Daarna in de Thiérache, in hun verzetsgroep, stevig verankerd in de streek van Couvin en Chimay. Hier stapelen de opgewekte verhalen over hun vermetele daden zich op: aanvallen op locomotieven, overvallen, revolverduels, dodelijke hinderlagen, geweren en springstoffen in alle soorten: *Stan et Ulysse l'esprit inventif* lanceert binnen de documentaire een volkomen nieuw subgenre: de *Western-Wallonie de Francophonie* (WWF).

Deze zelf georganiseerde oorlog heeft de hoofdrolspelers een rijk arsenaal aan ervaringen en verhalen bezorgd. Hun verhalen zijn niet die van de gewone soldaat, overgeleverd aan het opperbevel en onderworpen aan onderofficieren: de industriële en militaire oorlogen. Het zijn verhalen van mannen die zich vrijwillig verenigd hebben om een oorlog op hun niveau te voeren, met eigen middelen: de artisanale oorlog.

Ze waren geen soldaten, maar gewapende burgers. De toon en de vorm van de film willen dat vuur van de vrijheidsstrijder bejubelen. Een verwoestend en gevaarlijk vuur, maar daarom niet minder voorzien van een dubbele ethiek: die van de verzetsstrijder die vecht voor de ontvoogding van zijn gemeenschap; die van de ambachtsman die precies en keurig werk wil leveren. De groep D? Dat zijn de koningen van de vindingrijke geest! Ze hebben het buskruit niet uitgevonden, maar ze hebben het vakkundig gerecycleerd. De film wil een epos zijn over die creativiteit in de onreinheid, over dat doeltreffende geknutsel, een epos dat hun herinnering naar de letter respecteert, maar ook de geest van hun jeugd.

BENJAMIN HENNOT

Licentiaat in de Romaanse Taal- en Letterkunde. Commentator van het werk van Clément Pansaers en specialist in de invloed van het taoïsme op het dadaïsme.

2013: documentaire *La jungle étroite*, 57'- Geproduceerd door Underworld en gesteund door de FDW. Uitzending op Arte Belgique in februari 2013. Les Fraternités Ouvrières in Moeskroen of: de geweldige synthese van de permacultuur en de volksopleiding.

2015: documentaire *La Bataille de l'Eau Noire*, 73', geproduceerd door YC Aligator Film, in coproductie met Be-TV, RTBF, WIP, Atelier Graphoui en gesteund door de FWB. De tegenstanders van de stuwdam in Couvin van 1978 of: hun opmerkelijke anti-technocratische overwinning en de eerste vrije radio van België.

2016: publicatie in nummer 21 van het tijdschrift DITS van de tekst "De apologie van de luiheid van Clément Pansaers – "Dadaïsme in de verboden zone van het zenboeddhisme"".

2018: *Stan & Ulysse, l'esprit inventif* of: de meest actieve en strijdbare verzetsgroep van Wallonië tegen het totalitarisme van haar tijd. Gesteund door de FWB, in coproductie met RTBF – WIP – GSARA – SHELTER PROD.

2018: het maken van een radio-uitzending over Clément Pansaers: "Revival pansaerien" gesteund door het Fonds d'aide à la création radiophonique (FACR) en Gulliver.

Benjamin Hennot is dol op het verhaal van de verliezers, vooral als ze zegevieren. Zijn films vertellen de verhalen die zijn voorkeur genieten: de geschiedenis van de volksbewegingen.